HÅLLBARHETS-RAPPORT 2025

UMEÅ UNIVERSITET

Innehåll

Förord....3
Rapportens innehåll.... 4
Universitet och de globala målen i korthet....5
Forskningens andel i Sverige.... 6
SDG 1 Ingen fattigdom....7
SDG 2 Ingen hunger....8
SDG 3 God hälsa och välbefinnande....10
SDG 4 God utbildning för alla....12
SDG 5 Jämställdhet....14
SDG 6 Rent vatten och sanitet för alla....16
SDG 7 Hållbar energi för alla....18
SDG 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt....20
SDG 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur....22
SDG 10 Minskad ojämlikhet....24
SDG 11 Hållbara städer och samhällen....26
SDG 12 Hållbar konsumtion och produktion....28
SDG 13 Bekämpa klimatförändringarna....30
SDG 14 Hav och marina resurser....32
SDG 15 Ekosystem och biologisk mångfald....34
SDG 16 Fredliga och inkluderande samhällen....36
SDG 17 Genomförande och globalt partnerskap....38

Hållbarhetsrapport för Umeå universitet 2025
FS 1.6.2-2134-25

Sammanställd av Lokalförsörjningsenheten, Umeå universitet.
E-post: hallbarhetsfunktionen-umu@umu.se

Omslagsbild: Mattias Pettersson.
Layout: Inhousebyrån, Kommunikationsenheten, Umeå universitet.

Förord

Som lärosäte har Umeå universitetet ett särskilt ansvar i omställningen till ett hållbart samhälle. Vi ska bidra till det klimatneutrala samhället och stödja genomförandet av Agenda 2030. Genom utbildning, forskning och samverkan bidrar vi till kunskap som inte bara beskriver världen som den är, utan också formar världen som den kan bli.

Hållbar utveckling är inte ett avgränsat område i vår verksamhet, utan en grundläggande utgångspunkt för hur vi tänker, prioriterar och agerar. Utöver att integrera hållbarhetsperspektiv i utbildning, forskning och samverkan vill vi bidra till det hållbara och klimatneutrala samhället där även människor mår bra och kan utvecklas. Genom att låta arbetet för ett hälsosamt och hållbart campus gå hand i hand visar vi att vi vill ta ansvar för miljön samtidigt som vi vill bidra till hållbara arbets- och studieliv. På så sätt hoppas vi också att vårt universitet blir mer levande och attraktivt.

Hållbarhetsrapport för Umeå universitet 2025 är universitets fjärde hållbarhetsrapport. I rapporten presenterar vi ett urval av de aktiviteter och insatser med koppling till de globala målen för hållbar utveckling som universitetet har genomfört under året.

Rapporten har sammanställts av universitetets hållbarhetsfunktion innan rektor har fastställt den.

Trevlig läsning!

Rapportens innehåll

Hållbarhetsrapport 2025 utgör en översikt av hur Umeå universitet bidrar till att de globala målen för hållbar utveckling (Sustainable Development Goals, SDG) nås. Genom att belysa utbildning, forskning och samverkan samt övrig verksamhet, med siktet inställt mot ökad hållbarhet, ges en bild av hur universitet bidrar och vilka utmaningar som finns.

Hur **utbildning** vid universitetet bidrar redovisas med exempel på kurser och/eller program som genererar kunskaper och färdigheter som kan bidra till hållbar omställning. För några SDG:s anges också antalet examinerade studenter på grund- och avancerad nivå. **Forskning** med relevans redovisas för SDG1 till SDG16 genom de fördefinierade forskningsområden i SciVal, ett bibliometriskt analysverktyg baserat på databasen Scopus. Sökningen är begränsad till publikationer 2020 - 2025 och genomförd den 5 januari 2026. Resultaten jämförs med tidigare års resultat och tidigare mätperioder. Antal publikationer och ämnesnormerat citeringsgenomslag (Field-weighted citation impact, FWCI) som redovisar citeringar efter att ha tagit hänsyn till publiceringsskillnader mellan ämnesområden, utgör kvantitativa mått på hur forskningen bidrar till olika globala hållbarhetsmål. Exempel på forskning redovisas också som nedslag i projekt med bäring på de globala hållbarhetsmålen.

Till årets hållbarhetsrapport har också verksamheterna själva nominerat relevanta projekt och utbildningar eller andra aktiviteter. **Samverkan** exemplifieras utifrån nedslag i aktiviteter och samverkansprojekt, från lokala till globala aktiviteter. Hur universitetet genom **övrig verksamhet** arbetar för ökad hållbarhet beskrivs också under respektive SDG. Det handlar både om styrning och direkt och indirekt arbete kopplat till hållbarhet samt i vilken utsträckning universitetet lever upp till sina egna uppsatta hållbarhetsmål. För SDG17 ges en beskrivning av olika initiativ, forum och arenor som kan fungera som drivkrafter i omställningen.

Det finns många sätt att utvärdera hållbarhetsarbetet. I den här rapporten görs en kort **reflektion** utifrån ett hållbarhetsperspektiv kring universitetets bidrag till respektive globalt mål för hållbar utveckling.

Universitet och de globala målen i korthet

Universitetet ska bidra till att de globala målen för hållbar utveckling kan nås. Här ges en överblick av forskning med relevans för SDG1 till SDG16 mellan 2020 och 2025 jämfört med tidigare år. Resultatet visar bland annat att forskning med relevans för SDG2, SDG5, SDG6 och SDG3 har högst genomslag. När det gäller omfattningen av publikationer visas en svag ökning jämfört med tidigare år.

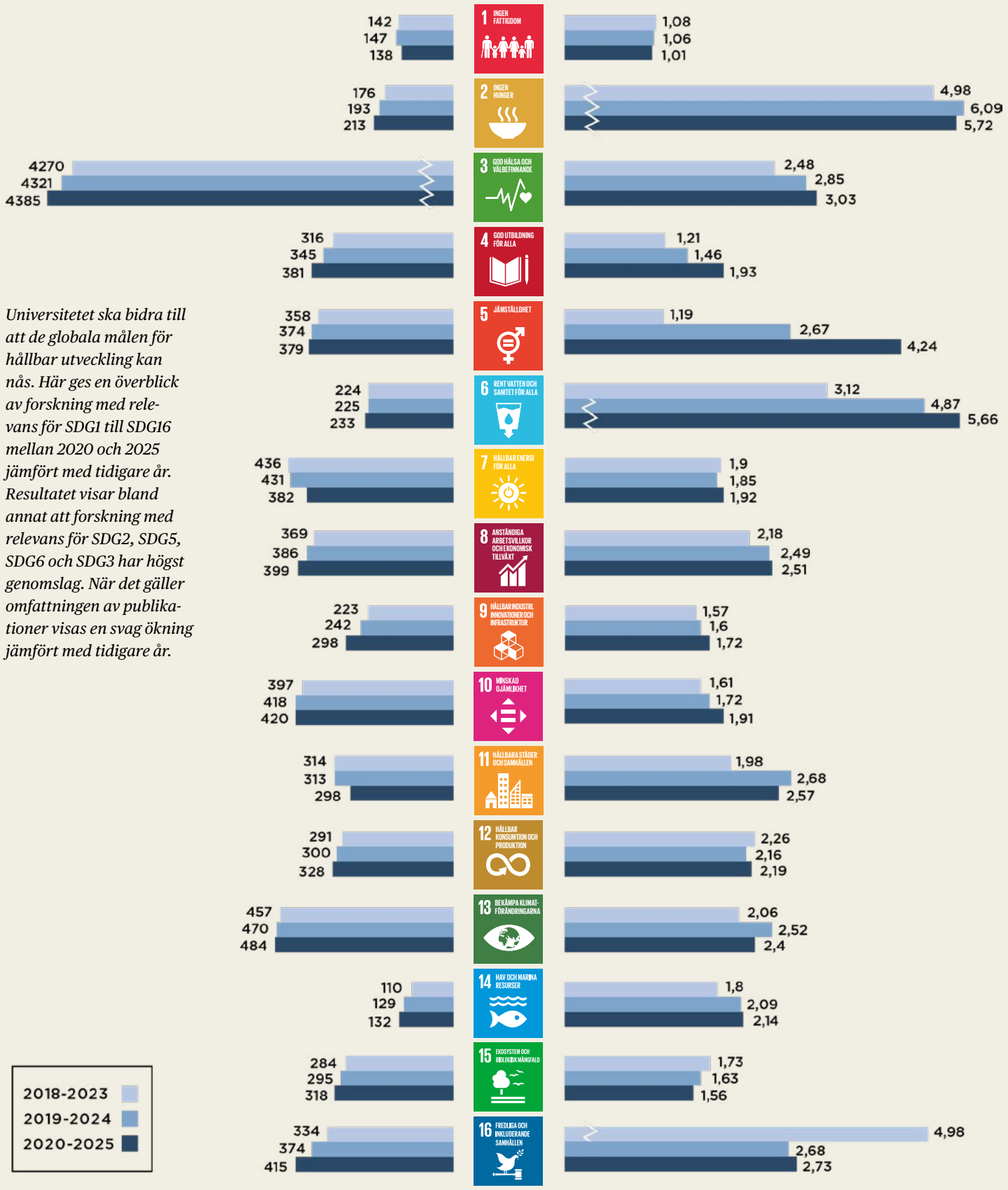

Forskningens andel i Sverige

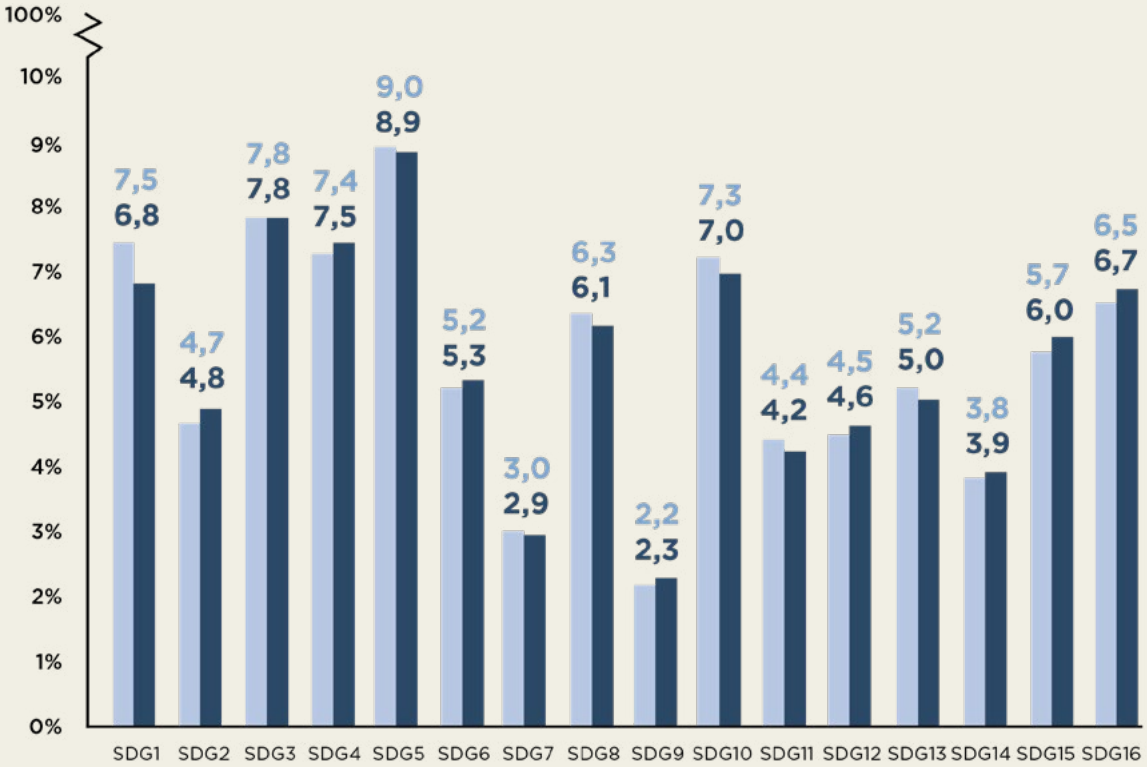

Diagrammet visar Umeå universitets andel av forskningsproduktionen i Sverige för respektive globalt mål för hållbar utveckling, SDG1 till SDG16, för åren 2019-2024 respektive 2020-2025, enligt SciVals indelning.

AGENDA 2030 OCH DE GLOBALA MÅLEN

SDG 1 Ingen fattigdom

Varje människa har rätt till ett tryggt och värdigt liv, präglat av frihet, inflytande, god hälsa, fysisk säkerhet och tillgång till utbildning. På Umeå universitet innebär målet bland annat att alla studenter, oavsett bakgrund, ska ha likvärdiga möjligheter att studera här.

UTBILDNING

Utbildning med relevans för målet handlar till exempel om att utveckla kunskaper och färdigheter om social utsatthet, och om relationer och samspel mellan människa och omgivande samhälle. På kursen *Marknader, handel och globala utmaningar* fokuseras studierna på mikroekonomi kopplat till marknader och internationell handel. Här förses studenterna med kunskaper om marknadens roll när det gäller resursfördelning och hur marknadsmekanismer kan bidra till effektiv resursfördelning.

FORSKNING

Forskning bedrivs inom flera discipliner, främst inom samhällsvetenskap, ekonomi och medicin där studier om ojämlikheter, såsom inkomstfördelning och arbetslöshet i Sverige, samt hälsa i utvecklingsländer, genomförs. Även inom teknik och naturvetenskap genomförs studier, och i ett doktorandprojekt som slutfördes under året visades hur förbättrade och renare spisar, avsedda för landsbygdsområden i Afrika, kan minska hälsorisker samtidigt som arbetsbördan också minskar. Om lösningen skalas upp finns potential att främja lokal utveckling och förbättrade levnadsvillkor på samhällsnivå.

SAMVERKAN

Samverkan genomförs exempelvis inom *Academic Collaboration Chile Sweden, ACCESS 3.0*, som är ett nätverk för svenska och chilenska universitet. Nätverket ska främja ett ökat forskningssamarbete mellan länderna. I samarbetet *South Africa – Sweden University Forum, SASUF 2030*, deltar universitetet och 36 andra lärosäten samt organisationer och myndigheter i både Sverige och Sydafrika för att även här stärka banden inom forskning, utbildning och innovation. FN:s globala hållbarhetsmål är fokus i bägge projekten.

ÖVRIG VERKSAMHET

För att minska ojämlikheter erbjuds exempelvis kostnadsfria aktiviteter, såsom boklån via universitetsbiblioteken och utställningar på Bildmuseet. Universitetets utomhusmiljöer rymmer både utegym och träningsanläggningar, skidspår på campusängarna samt skridskobana på Universitetsdammen vintertid. Dessa kan nyttjas av alla.

REFLEKTION

Utbildning med relevans finns endast i begränsad omfattning. Antalet publikationer är litet och har för universitetet ett lågt genomslag, som dessutom minskat något jämfört med föregående mätperiod. Gällande övrig verksamhet saknas styrning även om universitetet erbjuder några aktiviteter som kan bidra till målet.

PUBLIKATIONER	FWCI
138	1,01

SDG 2 Ingen hunger

Alla människor ska ha tillgång till mat som är både tillräcklig och näringsriktig. Det kan främjas genom hållbara jordbruksmetoder, modern teknik och rättvisa distributionssystem. Vid universitetet samverkar forskare med externa aktörer för att utveckla hållbara livsmedelssystem.

UTBILDNING

Utbildning finns bland annat inom kost- och måltidsvetenskaper och kan handla om att utveckla måltider med fokus på hållbarhet, näringsriktighet och ansvar i hela kedjan från produktion till konsumtion. Studenterna på *Kostvetarprogrammet* tränas i att utforma hållbara och hälsosamma måltider och att analysera kostvanor och kostens betydelse för folkhälsan. På kursen *Måltider i förskola och skola - pedagogiska och hälsomässiga perspektiv*, ligger fokus på hur måltider kan främja barns välmående och stödja skolans pedagogiska uppdrag. *Nutrition och folkhälsa* för en värld i förändring är en annan kurs där näringslära och folkhälsa kombineras med kunskaper om hur klimatförändringar påverkar framtidens livsmedelssystem. Tillsammans bidrar dessa utbildningsinsatser till att stärka kompetensen för hållbara och hälsosamma måltider i samhället.

Foto: Calle Bredberg, Johnér Bildbyrå.

> *”Vid Vårpromotionen 2025 var klimatavtrycket mer än halverat jämfört med föregående akademiska högtid.”*

Foto: Mattias Pettersson.

FORSKNING

Forskning bedrivs ur flera perspektiv, och fokuserar bland annat på undernäring, näringsbedömning och hållbara livsmedelssystem. Genom det prioriterade forskningsområdet *NorthFood - Växtforskning för en hållbar grön omvandling av subarktis* studeras hur framtidens hållbara och resilienta livsmedelssystem kan utvecklas för att skapa nya lösningar för växtbaserad matproduktion, stärkt livsmedelssjälvförsörjning och hållbar odling i ett föränderligt klimat.

SAMVERKAN

Genom *HealthFerm* samverkar universitetet med andra europeiska lärosäten, forskningsinstitut och livsmedelsaktörer för att utveckla innovativa växtbaserade fermenterade livsmedel, med förbättrad näringsprofil och dokumenterad hälsoeffekt. En viktig del i projektet handlar också om att förstå hur konsumenter uppfattar fermenterade växtbaserade produkter. Under 2025 genomfördes symposiet *Plant-Based Fermented Foods: Present and Future* vid universitetet. På symposiet träffades forskare och experter inom mikrobiologi, fermentering, nutrition, samhällsvetenskap och konsumentbeteende för att diskutera frågorna.

ÖVRIG VERKSAMHET

Universitetet har reviderat tipsen i sin *Guide för hållbara event*, och som ett led i att just åstadkomma mer hållbara event har universitetet under 2025 fokuserat på att servera mer hållbara menyer vid de akademiska årshögtiderna. Vid Vårpromotionen 2025 var klimatavtrycket mer än halverat jämfört med föregående akademiska högtid.

REFLEKTION

Forskning med relevans har ökat över tid och målet SDG2 är idag det globala mål som har högst citeringsindex av alla vid Umeå universitet. Rekommendationerna för hållbara och hälsosamma mat- och serveringsalternativ har börjat få genomslag. Sannolikt blir avtrycket större då universitetets cateringtjänster ska upphandlas på nytt under 2026.

PUBLIKATIONER	FWCI
213	5,72

Guide för hållbara alternativ

Under året har en ***Guide för hållbara mat- och serveringsalternativ*** tagits fram. Guiden syftar till att fungera som ett stöd till restauranger, kaféer och cateringverksamheter på campus och vid Umeå universitet med det vidare syftet att både studenter och medarbetare ska kunna erbjudas måltider som främjar både hälsa och hållbarhet. Guiden är framtagen i samverkan mellan universitetets hållbarhetsfunktion, projektet Healthy Campus och medarbetare på institutionen för kost- och måltidsvetenskaper.

SDG 3 God hälsa och välbefinnande

God hälsa är en grundläggande förutsättning för människors möjligheter att nå sin fulla potential. En stor del av universitetets utbildning och forskning rör också människors hälsa. Universitetet eftersträvar hållbara arbets- och studieliv och genom satsningen *Ett hälsosamt campus* tas ett samlat grepp på frågor som rör hälsa och välbefinnande.

UTBILDNING

En stor andel av universitetets studenter har inriktning mot medicin och hälsovetenskap och under året examinerades över 1 300 studenter med en inriktning mot medicin, odontologi och farmakologi, ämnen där kunskaper bidrar till god hälsa och välbefinnande. För att integrera hållbarhetsperspektiv i medicinska utbildningar har fakulteten sedan 2023 arbetat aktivt med det, så att studenters förmåga att bidra till en hållbar samhällsomställning i yrkeslivet ökar. Idag bedöms alla utbildningar inom medicin ha integrerat hållbarhetsperspektivet. Fakulteten har även arbetat aktivt med att kompetensutveckla sina lärare.

FORSKNING

Forskningen är den mest omfattande vid universitetet och domineras av medicinska studier med ett fokus på astma, olika former av tumörer, global börda samt covid 19. Tillsammans stärker forskningen förståelsen för hur sjukdomar kan förebyggas och hur hälsan kan främjas i ett föränderligt samhälle. Upptäckter under 2025 är exempelvis identifieringen av ett sköldkörtelhormon som kan spela en nyckelroll i utvecklingen av prostatacancer och som öppnar för nya behandlingsstrategier. Universitetets ALS-forskning har också tagit viktiga steg. I projektet *ArctiHealth* utforskas hur köldexponering vid utomhusarbete påverkar hälsa och arbetsmiljö.

> *”Samverkan kopplad till målet är omfattande och sker både lokalt, regionalt, nationellt och internationellt.”*

SAMVERKAN

Samverkan med relevans är omfattande och sker både på lokal, regional, nationell och internationell nivå. Exempelvis har den nationella samverkansplattformen *Sustainable Health in Partnership, SHIP*, lanserats, vars syfte är att stärka och accelerera initiativ som tacklar komplexa globala utmaningar med påverkan på hälsa. SHIP drivs tillsammans med Karolinska Institutet, Sveriges lantbruksuniversitet, Uppsala universitet och Örebro universitet och kopplar samman universiteten med andra aktörer som arbetar för att främja ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet för hälsa.

ÖVRIG VERKSAMHET

Umeå universitet är som enda lärosäte i Norden certifierat som ett *Healthy campus*. Under året genomfördes en extern revision av International University Sports Federation (FISU) som står bakom den internationella certifieringen, vilken resulterade i högsta möjliga certifieringsnivå, Platinum. Två gånger per år genomförs även friskvårdsdagen *Hälsa på campus*, med syftet att öka intresse och skapa engagemang för fysisk aktivitet och hälsosamma arbets- och studieliv. Hälsa på campus-dagen stärker även den sociala gemenskapen. Under senare år har Hälsa på campus aktiviteter lockat mellan 2 500 och 3 500 deltagare per tillfälle.

Foto: Anna-Karin Eriksson.

REFLEKTION

Utbildning med koppling till målet är omfattande och har dessutom ett stort regionalt genomslag. Forskning är fortsatt den mest omfattande vid universitetet och fler än hälften av universitetets publikationer har relevans för målet. Certifieringen på högsta nivån i Healthy Campus bekräftar styrkan i det samordnade arbetet *Ett hälsosamt campus*, och universitetets långsiktiga satsning på att främja en hållbar och hälsosam studie- och arbetsmiljö, och i ett vidare perspektiv ett levande och attraktivt campus.

PUBLIKATIONER	FWCI
4385	3,03

Studentprojekt för ett hälsosamt campus

Inom samhällsvetenskaplig fakultet har psykologistudenter bidragit till ***Ett hälsosamt campus*** genom projektarbeten. Ett arbete resulterade i ett förslag att erbjuda cykelverkstad på campus varje termin för att främja hållbara resor året om. Förslaget realiserades under höstens program för Hälsa på campus och var ett uppskattat inslag av studenterna.

SDG 4 God utbildning för alla

Utbildning vid universitet ska vara inkluderande, likvärdig, av god kvalitet och främja livslångt lärande. Alla studenter ska få med sig kunskaper och färdigheter om och för hållbar utveckling, så att de i sina framtida yrkesliv aktivt kan bidra till ett hållbart samhälle.

UTBILDNING

Hållbar utveckling ska vara ett genomsyrande perspektiv i all utbildning och det innebär både att utbildningen behandlar innehåll relaterat till de tre hållbarhetsdimensionerna, att den utvecklar nyckelkompetenserna för hållbar utveckling och att den bedrivs med pedagogiska ansatser som är förenliga med värden bakom hållbar utveckling. Hållbar utveckling är även ett viktigt inslag i lärarutbildningarna och under året examinerades nästan 600 lärarstudenter på olika nivåer, specialpedagoger, studie- och yrkesvägledare samt studenter med en inriktning mot pedagogik vid universitetet.

Foto: Mattias Pettersson.

> *”Undervisning behöver omfatta mer än faktakunskap och att känslor, meningsfullhet och positiva framtidsbilder är viktiga för att väcka engagemang och skapa motivation hos elever.”*

FORSKNING

Forskning bedrivs i huvudsak med samhällsvetenskapligt fokus, bland annat inom pedagogik. I en doktorsavhandling från 2025 visas hur skolans omfattande digitalisering har påverkat specialpedagogers och speciallärares yrkesroller och möjligheter att ge elever adekvat stöd. Studien belyser både möjligheter och utmaningar med digitala verktyg i skolan och pekar på bristande systematiska förutsättningar, såsom otydlig policystyrning och begränsad kompetensutveckling. Genom att synliggöra hur digitaliseringens krav omformar undervisningspraktiken bidrar forskningen med viktig kunskap för att stärka utbildningens kvalitet och likvärdighet i en digital tidsålder.

SAMVERKAN

Samverkan är bred och inkluderar alla discipliner. Under året har exempelvis lärarutbildningarna i norra Sverige formaliserat sin samverkan för att kunna erbjuda ett större utbud av ämnen och en högre studentrörlighet. Universitetet har även medverkat i att utveckla kostnadsfria utbildningsmaterial om hållbar utveckling för yrkesutbildningar.

ÖVRIG VERKSAMHET

Uppföljning av universitetets hållbarhetsmål för utbildning visar att 96 procent av utbildningsprogrammen år 2025 har integrerat hållbar utveckling som ett genomsyrande perspektiv. Under året har även forskare vid universitetet deltagit i arbetet i en fokusgrupp kring lärande för hållbar utveckling inom Lärosätenas klimatnätverk. Vidare har en student vid ämneslärarprogrammet belönats med pris för bästa examensarbete vid Nationellt centrum för naturvetenskapernas och teknikens didaktik vid Linköpings universitet. Examensarbetet visade att undervisning behöver omfatta mer än faktakunskap, och att känslor, meningsfullhet och positiva framtidsbilder är viktiga för att väcka engagemang och skapa motivation hos elever.

REFLEKTION

Omfattningen av forskning med relevans har ökat jämfört med tidigare mätperioder, likaså dess genomslag. Då hållbar utveckling är ett genomsyrande perspektiv i universitetets kvalitetssystem för utbildning innebär det att frågan hålls levande. Fakulteterna har genomfört olika satsningar för att underlätta för sina program- och kursansvariga samt lärare att belysa hållbarhet ur olika perspektiv och för att utveckla de nyckelkompetenser som UNESCO pekat ut som centrala för hållbar omställning. Fortsatta satsningar på fortbildning och mer konkret lärarstöd, exempelvis olika verktyg, behövs dock.

PUBLIKATIONER	FWCI
381	1,93

Studentsamverkan över gränser

Universitetspedagogiska konferensen 2025 hade temat ***The Art of Teaching***. Vid konferensen presenterades samverkansprojektet ***IICP*** inom vilket ingenjörsstudenter från Umeå universitet och marknadsföringsstudenter vid Edith Cowan University i Australien har arbetat för att med gemensamma kunskaper och färdigheter lösa autentiska utvecklingsprojekt. Studenterna har fått arbeta över nationella, disciplinära och organisatoriska gränser och möter skillnader i språk, kultur, arbetsstilar och perspektiv, faktorer som i sig synliggör och utmanar normer samtidigt som de stärker förmågan att samarbeta jämlikt i globala yrkesmiljöer.

SDG 5 Jämställdhet

Jämställdhet är en förutsättning för en hållbar och fredlig utveckling, likaså att alla ska leva ett liv fritt från våld och diskriminering samt ha samma tillgång till makt och inflytande. På Umeå universitet löper jämställdhet som en röd tråd genom verksamheten.

UTBILDNING

Jämställdhet är ett genomsyrande perspektiv i utbildning på alla nivåer. På vissa kurser finns en särskild tydlig koppling till målet och ett exempel är kursen *Unga, våld och genus* som startades under 2025. På kursen får studenterna utforska komplexiteten kring våld i olika grupper, såsom tjejer som använder våld, maskuliniteters koppling till våld samt unga HBTQ-personers erfarenheter av utsatthet för våld och hedersrelaterat våld utifrån olika genusvetenskapliga perspektiv. Under 2025 var 64 procent av studerade vid universitetet kvinnor och 36 procent var män.

FORSKNING

Forskning bedrivs bland annat inom medicin och samhällsvetenskap med fokus på våld i nära relationer, sexuell hälsa samt hälso- och sjukvårdsorättvisor. Ett projekt inom medicin, *Att föda under villkor*, undersöker kvinnors makt och delaktighet i förlossningsvården. Syftet är att synliggöra hur könsnormer och maktstrukturer påverkar vårdmötet samt att bidra till att utveckla en mer jämlik och rättighetsbaserad förlossningsvård. Inom samhällsvetenskap bedrivs till exempel studier om hur offentlig upphandling kan användas som ett verktyg för att främja jämställdhet.

SAMVERKAN

Inom den regionala länsstrategin *Ett jämställt Västerbotten* samverkar universitetet med länsstyrelsen och andra aktörer för att försöka minska ojämlikheter mellan könen genom att omfördela makten mellan kvinnor och män, förändra könsstereotypa föreställningar samt förebygga och bekämpa mäns och pojkars våld mot kvinnor och flickor.

ÖVRIG VERKSAMHET

År 2025 var 56 procent av de anställda kvinnor och 44 procent män. Inom majoriteten av befattningskategorierna är könsfördelningen jämn, inom 40 till 60 procent-spannet. Skevheter finns dock när det gäller adjunkter, administrativ personal och biblioteksspersonal där en övervägande andel är kvinnor, och bland professorer där majoriteten är män. För att öka andelen kvinnor

> *”År 2025 var 56 procent av de anställda kvinnor och 44 procent män. Inom majoriteten av befattningskategorierna är könsfördelningen jämn, inom 40 till 60 procent-spannet.”*

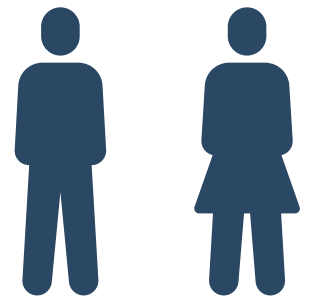

Foto: MostPhotos.

bland professorer har universitet genom ett regleringsbrev fått ett särskilt rekryteringsmål för perioden 2025 till 2028 då 52 procent av nya professorer ska vara kvinnor. Under 2025 har målet nåtts då 67 procent av rekryterade professorer var kvinnor. Den totala andelen kvinnor är dock fortfarande låg, och 2025 var andelen kvinnliga professorer 35 procent jämfört med 65 procent män. Universitetets verksamheter har arbetat för att få en jämn könsfördelning bland studenter under året.

REFLEKTION

Genomslaget för forskningen har ökat jämfört med tidigare mätperioder och är också ett av de högsta för universitetet. Här finns en kontinuitet och en trygghet genom Umeå centrum för genusstudier där genusforskning från universitetets samtliga fakulteter samlas i en sammanhållen organisation. Vad gäller övrig verksamhet är jämställdhet en aspekt som beaktas i stor utsträckning men det finns fortsatt utmaningar med att nå målbilder om jämn könsfördelning varför arbetet behöver fortsätta.

PUBLIKATIONER	FWCI
379	4,24

SDG 6 Rent vatten och sanitet för alla

Tillgången till, och en hållbar förvaltning av, vatten och sanitet för alla behöver säkerställas. Vattenföroreningar behöver minska och i oroliga tider behöver fokus läggas på att öka säkerheten för vattenverk och vattenreservoarer. På Umeå universitet bedrivs forskning om olika vattenmiljöer, dess status och förändringar.

UTBILDNING

Exempel på utbildning är *Civilingenjörsprogrammet i teknisk kemi* som genomsyras av hållbarhetsperspektivet. Under ett moment får studenterna lära sig om rening och återanvändning av avloppsvatten. Även miljökemiska aspekter på utsläpp från industri och andra samhälleliga aktiviteter belyses på programmet.

FORSKNING

Forskningen är i huvudsak naturvetenskaplig, och handlar till exempel om hur biokol och mikroalger kan användas i avloppsrening. Även studier kring hur högkänsliga sensorer kan användas för att snabbt upptäcka föroreningar och antibiotika i vattendrag genomförs. Forskning bedrivs även inom andra discipliner. Inom medicin slutfördes 2025 en doktorsavhandling om parasitutbrottet i Östersunds dricksvatten 2010. Studien visade hur brister i vatten- och avloppssystem kan få långvariga konsekvenser för både hälsa och samhällsekonomi, inklusive kvarstående sjukdomsbesvär och ökade samhällskostnader på cirka 1,7 miljarder kronor.

SAMVERKAN

Stiftelsen för ekonomisk forskning i Umeå stödjer forskning och samverkan vid Handelshögskolan. Stiftelsen förvaltas av Handelsbanken och har en placeringsprofil som utgår från ansvarsfulla investeringar. Medlen placeras i framtidssäkra index och fonder som fokuserar på hållbara lösningar, bland annat *Fidelity Sustainable Water & Waste Fund* som investerar i bolag som adresserar utmaningar inom vatten och avfall.

ÖVRIG VERKSAMHET

Under 2025 valde Designhögskolan att certifiera ett internationellt evenemang, *Cirrus Network Meeting*, med Svenskt Vattens hållbarhetsmärkning *Kranmärkt*. Genom att välja kranvatten framför flaskvatten minskas både energiåtgång och klimatpåverkan. Satsningen lyfte därmed vikten av att värna rent dricksvatten som en hållbar resurs.

REFLEKTION

Forskning med relevans för detta mål har ökat både i omfattning och genomslag över åren, och idag har forskning med koppling till SDG6 näst högst citeringsindex av alla mål. Utbildning är ringa och detsamma gäller övrig verksamhet. Här finns utvecklingspotential för kommande år.

PUBLIKATIONER	FWCI
233	5,66

Foto: Marlene Johansson.

SDG 7 Hållbar energi för alla

Tillgång till hållbar, tillförlitlig och förnybar energi och rena bränslen är en förutsättning för att kunna möta flera av de globala utmaningarna. Umeå universitet bedriver utbildning, forskning och samverkan om förnybara energilösningar och om energieffektivisering i byggd miljö.

UTBILDNING

Utbildningsprogram med relevans för målet är *Högskoleingenjörs- och civilingenjörsprogrammen i energiteknik*. På dessa får studenterna kunskaper för att kunna bidra till framtidens hållbara energisystem. År 2025 examinerades ungefär 50 studenter med inriktning mot energiteknik. Hållbar energi studeras även ur andra perspektiv och på kursen *Kapitalism, klimat och kriser: Historiska perspektiv på miljö och ekonomisk utveckling* får studenterna lära sig om de historiska sambanden mellan ekonomisk utveckling, teknisk och energimässig omvandling samt klimat- och miljöfrågor. De tränas även i att analysera och värdera dagens klimatpolitiska utmaningar.

FORSKNING

Forskning bedrivs främst utifrån ett naturvetenskapligt perspektiv och fokuserar på hur framtidens samhälle ska kunna försörjas med ren, säker och hållbar energi. Exempelvis handlar det om förnybara bränslen, vätgas och innovativa

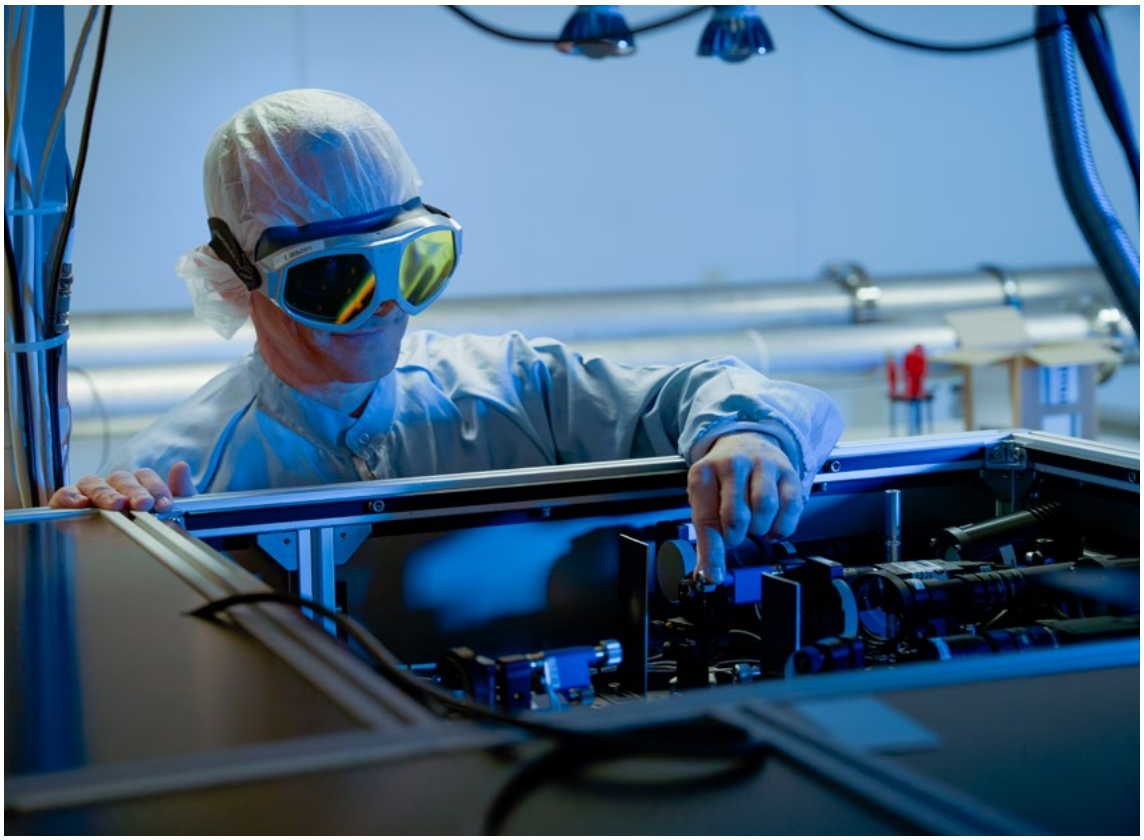

Foto: Mattias Pettersson.

Foto: Mattias Pettersson.

sätt för att göra energisystemen mer effektiva och klimatsmarta. Under 2025 har framsteg gjorts när det gäller identifieringen av en ny funktion som möjliggör effektivare vätgasproduktion, något som kan bana väg för mer robusta och kostnadseffektiva lösningar. Forskning bedrivs även inom samhällsvetenskap och humaniora. I projektet *Blickar från periferin: När global energiomställning möter nordisk glesbygd* analyseras hur dessa områden framställs som ”rätta platser” för framtidens rena energiproduktion och hur globala energiagendor möter lokala sammanhang, röster och intressen.

SAMVERKAN

I samverkan mellan Forskningsinstitutet för Organisation och Företag i Hållbar Omställning, ROBUST, vid Handelshögskolan och Hanken Universitet i Vasa genomfördes en föreläsningsserie och doktorandkurs om *Kritiska dialoger kring energiomställningar i Botniaregionen*. Kursen syftade till att förena forskning och praktik samt belysa sociala, ekologiska och rättviseaspekter. I föreläsningsserien samsades perspektiv om internationella perspektiv, lokala konsekvenser, miljökonflikter och möjligheter till regenerativ samhällsutveckling.

ÖVRIG VERKSAMHET

Under 2025 var universitetets totala energiförbrukning cirka 38 GWh eller knappt 120 kWh per kvadratmeter. Det är en minskning jämfört med tidigare år och exempel på åtgärder som har bidragit till detta är uppförande av det nya tentamenshuset vars energikrav motsvarar kraven i Miljöbyggnad GULD. Det pågår också ett arbete med att byta ut all belysning till LED-armaturer.

REFLEKTION

Genomslaget för forskning har ökat något över tid trots att antalet publikationer har minskat. Ingenjörsutbildningarna inom energiteknik attraherar fortsatt studenter. Samverkan med fastighetsägare är en förutsättning för att minska och effektivisera energiförbrukningen, och här bedrivs kontinuerligt ett arbete. Energifrågan är ständigt aktuell och arbetet behöver fortsätta, både när det gäller att minska energianvändning i verksamheter med särskilt hög energikonsumtion och i det dagliga arbetet.

PUBLIKATIONER	FWCI
382	1,92

Positiva energidistrikt

I projektet ***Positiva energidistrikt*** studeras stadsdelar som producerar mer energi än vad de förbrukar. Med hjälp av smart styrning och lokal energiproduktion, utvecklas digitala verktyg för att kartlägga och jämföra dessa i olika kommuner för att uppmuntra och underlätta för flera att satsa på liknande lösningar.

SDG 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Målet handlar om varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt samt full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla. För universitetet innebär arbete med relevans för målet bland annat samverkan för hållbara arbets- och studieliv.

UTBILDNING

Utbildning handlar bland annat om hållbart ledarskap och om hur organisationer kan utvecklas för att möta arbetslivets omställning mot ökad hållbarhet. På kursen *Att leda och organisera för hållbarhet* får studenterna verktyg för att förstå och hantera hållbarhetsutmaningar i företag. På *Personalvetarprogrammet* är hållbara arbetsliv centralt och studenterna tränas i att skapa en förståelse för, och förmåga att, analysera samspelet mellan individ, grupp, organisation och omvärld i personal- och arbetslivsfrågor. Även frågor om hur diskriminering, genus och andra mångfaldsfaktorer påverkar arbetslivet behandlas inom programmet. Under året examinerades cirka 60 studenter på Personalvetarprogrammet.

FORSKNING

Forskningen har främst ett samhällsvetenskapligt fokus och behandlar särskilt hur omfattande industrisatsningar påverkar regional utveckling, arbetsmarknad och arbetsvillkor i norra Sverige. I projektet *Det nya framtidslandet* studeras drivkrafter, hinder och möjligheter kopplade till industriexpansionen och behovet av att attrahera upp till 100 000 nya invånare, något som formar både utveckling och arbetsvillkor. I projektet *InfraMig: Förmedling av temporär migration till det ”Nya Gröna Norrland* analyseras hur tillfällig arbetsmigration kopplad till industri- och infrastrukturbyggen påverkar lokalsamhällen och sociala villkor. I ett tredje projekt undersöks renskötares arbetsvillkor, mot bakgrunden att renskötsel idag är ett av Sveriges mest riskfyllda yrken och en stor andel får bestående hälsoproblem.

SAMVERKAN

För att bidra till hållbar kompetensförsörjning samverkar universitetet med regionala aktörer. Genom Co-op programmet inom ingenjörsprogrammen får studenter tidig arbetslivserfarenhet via sommarjobb och examensarbeten i samarbete med företag. Initiativet Jobbsnack, i samverkan med Umeå och Örnsköldsviks kommuner, ger studenter möjlighet att möta alumner och arbetsgivare och få inblick i regionala karriärvägar. Genom seminarieserien Handelshögskolan tillsammans förs dialog mellan akademi och praktik kring samhällsrelevanta frågor, såsom hållbar kooperation, AI och framtidens kompetensbehov.

ÖVRIG VERKSAMHET

Under 2025 inrättades en samordningsgrupp för hållbart studieliv vid universitetet. Gruppen har ett förebyggande uppdrag och leds av Studentcentrum med syftet att samordna arbetet med arbetsmiljö och lika villkor ur ett utbildningsanordnarperspektiv. Genom erfarenhetsutbyte och samordning stärks arbetet för att skapa trygga och inkluderande studiemiljöer, samtidigt som studentkårernas representanter ges inflytande och möjlighet att lyfta behov och utvecklingsområden.

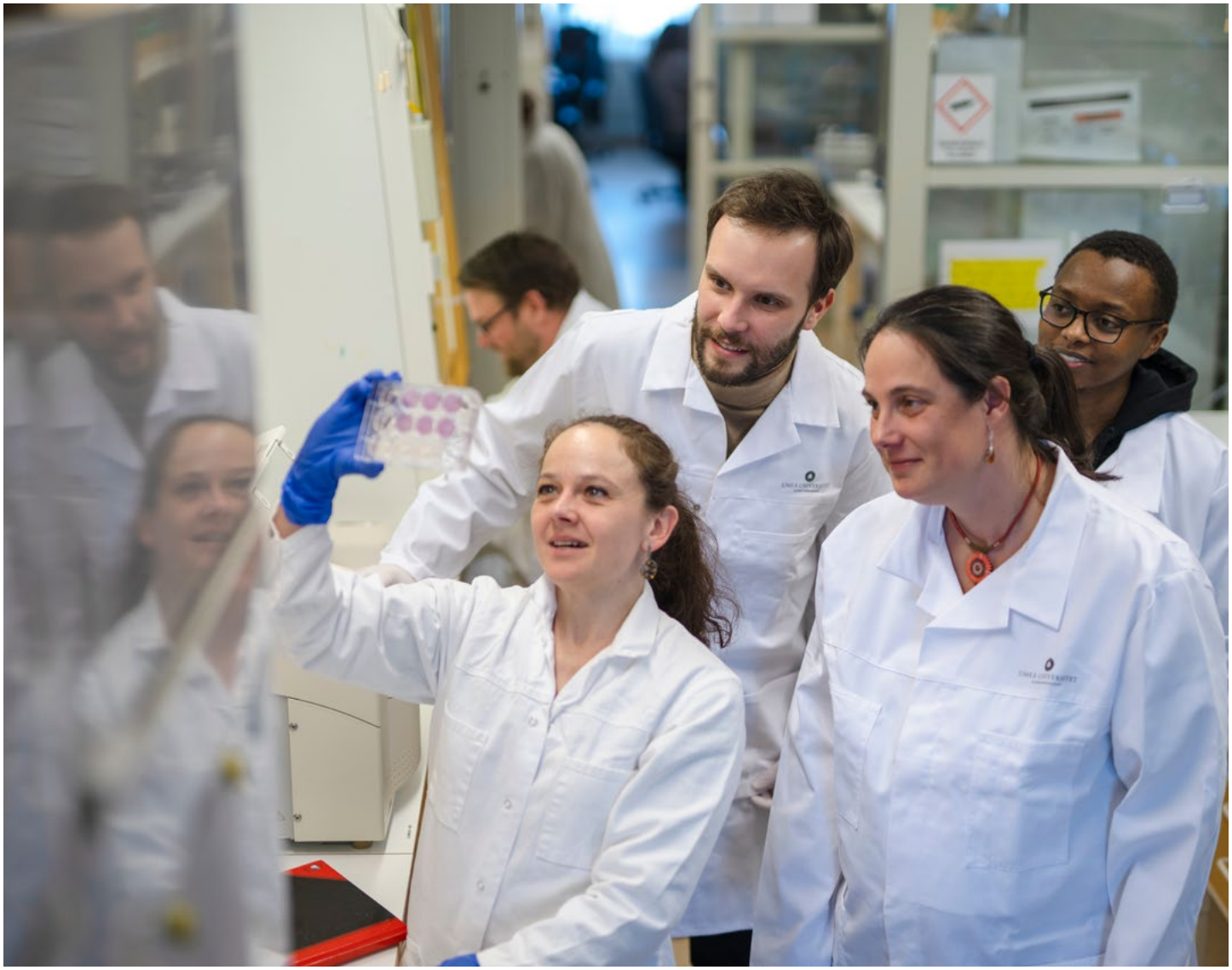

Foto: Mattias Pettersson.

REFLEKTION

Utbildning och forskning bedrivs inom flera discipliner: samhällsvetenskap, humaniora och medicin. Inom samhällsvetenskapliga utbildningar berörs frågor om hållbara och anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt och inom medicin sunda arbetsliv utifrån ett hälsoperspektiv. Forskningens relevans har ökat jämfört med föregående mätperiod, både i omfattning och genomslag. Gällande övrig verksamhet har universitetet gjort ansträngningar för att utveckla stödverksamheten. Nya grepp såsom Handelshögskolans seminarieserie bidrar till att hålla frågorna och samtalen levande.

PUBLIKATIONER	FWCI
399	2,51

I FinnFram hanteras framtidsutmaningar

Forskarskolan ***Finna vägar i en tid av stora framtidsutmaningar, FinnFram***, startade 2025 i samverkan med Stockholms, Göteborgs och Malmö universitet. Forskarskolan syftar till att stärka den vetenskapliga kunskapsbasen för karriärvägledning, karriärundervisning och vägledarutbildning, för att bättre rusta individer inför framtida studie- och yrkesval. Inriktningen grundas i att karriärvägarna idag har blivit svårare att etablera sig på, samt komplexa och riskfyllda. Detta drabbar särskilt individer som saknar gymnasieutbildning, vars föräldrar är lågutbildade, har en utomnordisk bakgrund eller har en funktionsvariation. Forskarskolan bidrar även till utvecklingen av det internationella forskningsfältet.

SDG 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

För att möta framtida utmaningar behövs innovation, en motståndskraftig infrastruktur samt en inkluderande och hållbar industrialisering. Universitetet kan fungera som regional motor och bidra till målet genom att leverera lösningar på komplexa problem och genom att förse samhället med välutbildad arbetskraft med förmåga att möta framtidens behov.

UTBILDNING

Utbildning med relevans finns bland annat genom kursen *Systemtänkande*. Här tränas studenter som studerar beteendevetenskap och systemvetenskap i att gemensamt och utifrån sina respektive perspektiv identifiera och analysera hur digitalisering kan bidra till, och begränsa, inkluderande och långsiktigt hållbara samhällen. Även ingenjörsutbildningarna och Civilekonomprogrammet har stor relevans för målet och under året examinerades 600 studenter med en inriktning mot ekonomi eller med civilekonomexamen, och 250 studenter från något av universitetets ingenjörsprogram.

> *”Projektet utvecklar fiberförstärkta is-strukturer anpassade för arktiska miljöer och nödsituationer kan bidra till hållbar arkitektur och ny infrastruktur i extrema klimat.”*

FORSKNING

Forskningen domineras av tekniskt naturvetenskapliga studier men finns även inom samhällsvetenskap, medicin och humaniora. Forskningsinfrastrukturen *Humlab* fungerar som en resurs för forskare, studenter och samarbetspartners för att utveckla nya digitala metoder, verktyg och arbetssätt i skärningspunkten mellan humaniora, kultur och informationsteknik. I ett projekt vid Umeå Arkitekthögskola studeras hur is kan användas som hållbart byggmaterial genom att kombinera digital design med enkla, återanvändbara formverk i trä och textil. Projektet utvecklar fiberförstärkta is-strukturer anpassade för arktiska miljöer och nödsituationer och kan bidra till hållbar arkitektur och ny infrastruktur i extrema klimat.

SAMVERKAN

Innovationsstödet vid universitetet genomför årligen *Innovation Boot Camp* där studenter från olika program samlas för att utveckla affärsidéer, och lösningar på aktuella samhällsutmaningar. Genom att arbeta fokuserat och strukturerat med idéutveckling, prototypande och affärsmodeller stärks studenternas innovationskapacitet och entreprenöriella färdigheter. Pris till bästa

affärsplan vid Innovation Boot Camp 2025 gick till *Jobbjägare*, en tjänst som stöttar immigranter att hitta ett första arbete i Sverige.

ÖVRIG VERKSAMHET

Under året har universitetets innovationsverksamhet fortsatt arbetet med att integrera hållbarhetsaspekter i sina processer med syftet att de innovationer som blir kommersiella ska vara aktuella och beakta hållbarhetsaspekter. Under året nådde 147 idéförslag innovationsverksamheten, varav 47 valdes ut för verifiering. Tio nya aktiebolag bildades och 14 nya patent eller motsvarande söktes.

REFLEKTION

Omfattningen av forskningen har ökat medan genomslagskraften hålls på en stabil nivå. Inom utbildning är ingenjörsutbildningarna viktiga för att bidra till målet men även utbildningar inom (cirkulär) ekonomi och entreprenörskap har stor relevans. Inom övrig verksamhet är innovationsverksamheten nödvändig för att möjliggöra för studenter och anställda att utveckla sina idéer som är till gagn för samhället. Här finns dock potential att utveckla metoder och arbetssätt för att förverkliga fler idéer och nya företag.

PUBLIKATIONER	FWCI
298	1,72

Foto: Mattias Pettersson.

SDG 10 Minskad ojämlikhet

Grunden för ett hållbart samhälle är en rättvis fördelning av resurser och ekonomiskt, socialt och politiskt inflytande. Ojämlikheter både inom och mellan länder behöver också minska. Universitet arbetar aktivt för lika villkor för studenter och medarbetare och det finns lika villkorsombud på alla institutioner och enheter.

UTBILDNING

För att minska ojämlikheter inom utbildning arbetar universitetet med breddad rekrytering. Exempelvis har vårdutbildningar decentraliserats för att möjliggöra för studenter att genomföra sina studier från fler orter i norra Sverige. En kurs med bäring på målet är *Global rättvisa* där studenterna på kursen tränas i att analysera olika maktförhållanden världen över. På kursen *Jämlikhet i policy och prakti*k är fokus jämställdhet som politiskt ideal och praktik. Kursen tar bland annat upp välfärdsstatens utveckling och dess konsekvenser för jämställdhet. Det finns också hela utbildningsprogram inom socialt arbete, psykologi och sociologi som förser studenterna med färdigheter och kunskaper som kan minska ojämlikheter. Under 2025 examinerades ungefär 250 studenter med en inriktning mot dessa ämnen.

FORSKNING

Forskningen bedrivs främst inom humaniora och samhällsvetenskap och har ett fokus på ojämlikheter i hälsa, arbetsmarknaden och på olika förutsättningar för minoriteter. Under året har även projekt om AI och digitalisering tillkommit. Inom forskningsklustret *AI futures of Culture and Memory*, studeras AI:s integration i kulturlivet och vikten av att den är etisk, inkluderande och hållbar. Forskarna undersöker också frågor som transparens i AI-utveckling, hantering av bias och representation av mångfaldiga röster. Forskning finns även inom humaniora och i ett projekt utforskas hur digitaliseringen påverkar Svenska kyrkans arbete, för att bättre förstå vad som sker i mötet mellan människor och den kyrkliga organisationen när allt fler möten sker via digitala kanaler och plattformar.

Foto: Nicke Johansson.

> *”Under året har exempelvis lärare utbildats i hur man kan skapa trygga och inkluderande miljöer för studenter med NPF-diagnoser.”*

Foto: Fredrik Larsson.

ÖVRIG VERKSAMHET

Universitetet arbetar aktivt för allas lika rättigheter och möjligheter, och mot all form av diskriminering, på alla organisatoriska nivåer. Under året har exempelvis lärare utbildats i att hur man kan skapa trygga och inkluderande miljöer för studenter med NPF-diagnoser. Flera fakulteter har arbetat med *Hållbar introduktion av nybörjarstudenter*, där arbetsmiljö och lika villkor ingår. Tillsammans med studentkårerna anordnar universitetet varje höst en mottagningsutbildning så att välkomnandet och starten för nya studenter ska präglas av respekt, glädje, trygghet och gemenskap. Under hösten 2025 fanns ett särskilt fokus på att förebygga sexuella trakasserier och bland annat genomfördes en workshop i civilkurage.

REFLEKTION

Omfattning av forskning med relevans för målet är sett till övrig hållbarhetsforskning relativt stor, och genomslaget har ökat något jämfört med föregående mätperiod. Frågor som berör jämlikhet är ett genomsyrande perspektiv i utbildningar och universitetet arbetar aktivt med jämlikhetsfrågor inom den egna organisationen, här behövs dock fortsatta insatser för att det ska genomsyra hela verksamheten.

PUBLIKATIONER	FWCI
420	1,91

Pride på campus

Under året etablerades ***Pride på campus*** och under en vecka anordnade universitetet tillsammans med flera andra aktörer föreläsningar, workshops, verkstäder med syftet att öka kunskapen om, och engagemanget för, allas lika värde. Föreläsningarna handlade om minoritetsstress och minoritetsglädje bland transpersoner, om god arbetsmiljö för HBTQI-personer och om att utmana heteronormen. Även sociala aktiviteter genomfördes innan veckan avslutades med universitetets officiella medverkan i Umeås Prideparad, med banderollen ***För allas lika värde***.

SDG 11 Hållbara städer och samhällen

Städer och samhällen ska vara inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara. De behöver också utvecklas på ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart sätt. Umeå universitet utbildar, forskar och samverkar för hållbara städer och stadsdelar samt verkar för att campusområdena ska vara hållbara ur ett klimat- och resursperspektiv samtidigt som de främjar hållbara arbets- och studieliv.

UTBILDNING

Utbildning med relevans för målet finns inom alla fakulteter. På kursen *Hållbart samhällsbyggande* introduceras studenterna i just detta men med fokus på klimat, rättvisa och social hållbarhet. Studenterna tränas i att analysera hur boende, mobilitet, energi, konsumtion och livskvalitet påverkar omställningen och hur planering kan stärka resilienta och rättvisa samhällen. *Arkitektprogrammet* och *Masterprogrammet i arkitektur och stadsbyggnad* har stor relevans för målet. På dessa tränas studenterna att genom kritiskt tänkande ska ta fram nya perspektiv, arkitektoniska förslag, strategier och metoder för samhälls- och stadsutveckling. Under 2025 examinerades cirka 200 studenter med inriktning mot konst, design och arkitektur.

FORSKNING

Forskning bedrivs inom alla discipliner. Ett fokus finns på luftföroreningar, partiklar, buller, smarta städer och bostadsmarknaden. I projekten *En fot här, en fot där* och *Betydelsen av den osynliga befolkningen* studeras hur fritidshus och tillfälliga boenden påverkar samhällsplanering och mobilitet. Genom att synliggöra den “osynliga befolkningen” som inte fångas i officiell statistik belyser projekten hur temporära vistelser formar utveckling och resiliens i mindre samhällen. I ett projekt inom humaniora har mediers bild av den gröna omställningen undersökts där industrisatsningar ofta framställs som självklara medan kritiska perspektiv sällan lyfts. En snäv mediebild riskerar att begränsa demokratisk delaktighet och hindra breda, inkluderande samtal om hur omställningen bör genomföras för att vara inkluderande och socialt hållbar. I projektet *Bauhaus Goes North* utvecklas metoder för deltagande och inkluderande samskapande som stöder övergången till en cirkulär och resurseffektiv ekonomi i nordliga och arktiska regioner.

SAMVERKAN

I en förstudie kopplad till *Mötesplats Stöcke* har forskare vid Arkitekthögskolan tillsammans med lokala aktörer utvecklat modeller för att stärka landsbygders resiliens. Modellen visar hur cirkulär mat- och vattenförsörjning kan fungera och skisserar en resiliens-hubb där beredskap byggs i vardagen. Den kan anpassas till andra platser och konkretiserar hur pilotanläggningen i Stöcke kan användas för odling, förädling, förvaring och vattenhantering.

ÖVRIG VERKSAMHET

Hållbara resor och resurseffektivt lokalutnyttjande är viktiga aspekter i universitetets hållbarhetsarbete. År 2025 har antalet flygresor varit ungefär lika många som under åren 2022, 2023 och 2024 och motsvarande två tredjedelar av 2019 års nivå. Flera institutioner har också under året börjat analysera sitt lokalnyttjande. En institution som har arbetat med detta kunde minska sin förhyrda lokalyta med 270 kvadratmeter. Institutionen har numera infört ett flexibelt bokningssystem där personalen reserverar arbetsrum vid

behov, i stället för att varje medarbetare har egna kontor. Förändringen leder även till minskad resursförbrukning och minskade hyreskostnader.

REFLEKTION

Forskningens omfattning och genomslag är jämförbar med tidigare mätperioder. En stor del av universitetets samverkan har bäring på målet. Givet hur komplexa utmaningarna är idag krävs beredskap och krafttag för fortsatt arbete mot hållbarhet på alla fronter. Nyttjande av lokaler och tjänsteresor med flyg utgör alltjämt en hög andel av universitetets klimatpåverkande utsläpp, och fortsatta ansträngningar behövs.

PUBLIKATIONER	FWCI
298	2,57

Kreativa lösningar för ökad hållbarhet

På ***Masterprogrammet i miljövetenskap och hållbarhet*** genomförs varje år studentprojekt med universitetets hållbarhetsfunktion för att bidra till arbetet med ***Ett hållbart och hälsosamt campus***. Under 2025 handlade studenternas lösningar om att låta grönytor skötas mer naturligt för att öka den biologiska mångfalden; om smartare nyttjande av lokaler via en app för grupprumsbokning; och om olika åtgärder om energieffektivisering, renovering och ökad kunskap om hållbarhet bland studenter för att minskad klimatpåverkan från byggnader.

Foto: Mattias Pettersson.

SDG 12 Hållbar konsumtion och produktion

Hållbar konsumtion och produktion av varor och tjänster är en nödvändighet för att minska negativ påverkan på miljön, klimatet och människors hälsa. Vid universitet bedrivs utbildning, forskning och samverkan om bland annat hållbara konsumtionsmönster. Universitetet arbetar även med att ställa miljö- och hållbarhetskrav vid upphandling och inköp.

Foto: Anna-Karin Eriksson.

UTBILDNING

Utbildning med relevans är exempelvis *Magisterprogrammet i offentlig upphandling* som startade 2025. På programmet kombineras juridik, ekonomi och digitalisering för att visa hur upphandlingsprocesser kan bidra till resurseffektivitet, hållbara affärsmodeller och ansvarsfull användning av offentliga medel. Programmet stärker kompetensen i en växande sektor där hållbara upphandlingsstrategier är centrala.

FORSKNING

Forskning bedrivs främst genom naturvetenskapliga och samhällsvetenskapliga perspektiv, och berör alternativa jordbruk, skogsförvaltning, hållbara konsumtionsmönster och cirkularitet. I ett projekt undersöks hur mejeriindustrin enklare kan upptäcka och förebygga bakterier i produktionslinjen utan att använda onödiga kemikalier och undvika onödigt svinn och sjukdomar. Forskning bedrivs även inom humaniora och kostvetenskap och genom projektet *Förrådshushållning i en grön restaurangbransch - förutsättningar för en nygammal hållbar måltidskultur* undersöks hur restauranger kan använda traditionella metoder för konservering och långsiktig matförvaring för att minska beroendet av färskvaror året runt.

SAMVERKAN

Samverkan sker till exempel inom *Umeå Eco Industrial Park*, där visionen är att Dåva industriområde utanför Umeå ska förvandlas till ett världsledande centrum för grön innovation och

Foto: Malin Grönborg.

> *”Samverkan sker inom Umeå Eco Industrial Park, där visionen är att Dåva industriområde utanför Umeå ska förvandlas till ett världsledande centrum för grön innovation och produktion inom miljöteknik, återvinning och energi.”*

produktion inom miljöteknik, återvinning och energi. På området ska en *industriell symbios* utvecklas där företag, akademi och offentlig sektor samverkar för att utveckla lösningar där att avfall och restprodukter från en verksamhet blir resurser i en annan. Under året stöttade *Umeå Transformation Research Initiative, UTRI,* även en temadag om *Återbruk av IT-utrustning.* På dagen som genomfördes inom ramen för Cirkulära Västerbotten medverkade forskare från universitetet med ett föredrag om hållbara konsumtionsbeteenden.

ÖVRIG VERKSAMHET

År 2025 ställde universitetet miljökrav i 36 av 37 upphandlingar. Vad gäller avrop var andelen lägre, och sett till det ekonomiska värdet av upphandlingar och avrop så ställdes miljökrav i 88 procent av det totala värdet. 2025 var också året då universitetets möbelförråd digitaliserades. Återbruk via möbelförrådet är populärt och cirkuleringen av möbler och inredning minskade universitetets koldioxidutsläpp med över 40 ton koldioxid jämfört med nyinköp. För att motivera och uppmuntra till cirkulära konsumtionsmönster arrangerar Umeå studentkår varje år en Campusloppis som lockar såväl studenter som allmänhet. Vid Institutionen för kost- och måltidsvetenskaper serveras endast vegetariska alternativ vid möten, och livsmedel och råvaror som blir över efter undervisning tas om hand för att undvika svinn.

REFLEKTION

Forskningen täcker en rad olika perspektiv och både genomslag och omfattning har ökat jämfört med tidigare mätperioder. Utbildningen med relevans har stärkts, bland annat genom det nya programmet i offentlig upphandling. Vad gäller övrig verksamhet har de förbättrade rutinerna för att ställa miljö- och hållbarhetskrav vid upphandling gett avtryck men fortsatta ansträngningar behövs för att även en högre andel av inköpen ska göras med hänsyn till miljö och andra hållbarhetsaspekter.

PUBLIKATIONER	FWCI
328	2,19

SDG 13 Bekämpa klimatförändringarna

Omedelbara och kraftfulla åtgärder behöver vidtas för att begränsa klimatförändringarna och dess konsekvenser. Vid universitetet bedrivs forskning, samverkan och utbildning kopplat till klimatförändringen. Universitetet genomför också aktiviteter för att tillsammans med andra aktörer bidra till Umeås klimatomställning.

UTBILDNING

Utbildning finns inom alla fakulteter och klimatförändringarna, dess historik, konsekvenser och lösningar studeras från många olika perspektiv inom universitetet. På *Kandidatprogrammet i biologi och geovetenskap* får studenterna kunskaper om hur vår planet fungerar, och om samhällets utmaningar kring miljö, biologisk mångfald och klimat. På kursen *Hälsa, miljö och hållbarhet* får studenterna kunskaper om klimatförändringarnas effekter på hälsa och miljö. Kursen syftar mer precist till att fördjupa studenternas förståelse för hur hälsa samspelar med globalisering och miljö- och klimatförändringar, och hur hållbara lösningar kan utvecklas på lokal och global nivå för att möta framtidens utmaningar.

> *”Seminariet betonade att naturen och människorna hör ihop och att urfolks kunskaper om, och förvaltning av, sina marker är centrala för att främja hållbarhet och bevara ekosystem och biologisk mångfald.”*

FORSKNING

Forskningen är omfattande och bred. Det finns ett särskilt fokus på studier kring växthusgaser, policys och rennäring men även klimatanpassning. I projektet *Northern Buildings in Changing Climate* utvecklas rekommendationer och riktlinjer för hållbar klimatanpassning för byggnader i olika klimatzoner vars energibehov och material påverkas på olika sätt av fluktuerande temperaturer, vind och nederbörd. I en annan studie utforskas hur människor i olika europeiska länder vill att klimatförändringarna ska hanteras och vilka typer av klimatpolicys som får störst stöd. I studien går forskarna på djupet för att öka förståelsen för varför vissa klimatåtgärder uppfattas som mer attraktiva eller kontroversiella, och hur länder kan utveckla klimatstrategier som är både socialt och politiskt hållbara över tid. Vidare har UTRI Young Researcher Network arrangerat ett seminarium om hur markanvändning, politik och klimatförändringar påverkar samer i Sverige. Seminariet betonade att naturen och människorna hör ihop och att urfolks kunskaper om, och förvaltning av, sina marker är centrala för att främja hållbarhet och bevara ekosystem och biologisk mångfald.

SAMVERKAN

Under 2025 har universitet deltagit i Umeå klimatfärdplan och Klimatneutrala Umeå 2030, samt i Lärosätenas klimatnätverk. Arbetet handlar om att bidra med kunskaper för att accelerera omställningen både lokalt inom Umeå kommun och bland lärosäten nationellt. Under året har även

Foto: Kate Kärrberg, Johnér Bildbyrå.

European Polar Board, EPB och *European Polar Coordination Office, EPCO*, flyttat sitt huvudsäte från Nederländerna till Umeå universitet. Flytten stärker grunden för Sveriges arktiska forskningskoordination och regionala policyutveckling genom att skapa direkta kopplingar till Europeiska kommissionen i Bryssel, förbättra förbindelsen med forskningsfinansiärer och bli en intressent.

ÖVRIG VERKSAMHET

Olika åtgärder görs fortlöpande för att minska klimatavtrycket från universitetets verksamheter och universitetets klimatbokslut 2025 visade att utsläppen jämfört med basåret 2019 har minskat, från nästan 25 000 ton koldioxidekvivalenter år 2019 till knappt 18 000 ton koldioxidekvivalenter år 2025.

REFLEKTION

Forskningen är omfattande men ungefär på samma nivå och med samma genomslag som tidigare år. I såväl utbildning som samverkan uppmärksammas klimatförändringar inte längre endast från naturvetenskapliga och samhällsvetenskapliga perspektiv utan även från medicinska och humanistiska. Universitetet arbetar för att minska sitt klimatavtryck och den minskning som hittills gjorts är positiv men minskningstakten är för långsam och universitetets samlade klimatbudget överskrids. För att nå målet om ett ton koldioxidutsläpp per person år 2045 finns mycket kvar att göra.

PUBLIKATIONER	FWCI
484	2,4

Konstnärliga och humanistiska perspektiv på klimatförändringarna

På kursen ***Konst och klimatkris*** får studenterna utifrån ett konstnärligt och humanistiskt perspektiv utforska och analysera konstfältets relation till klimatkrisen och klimatförändringar. Syftet är att förse deltagarna med verktyg för att kritiskt granska och undersöka hur klimat- och miljöfrågor behandlas inom konst och utställningsverksamhet.

SDG 14 Hav och marina resurser

Haven och de marina resurserna måste bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt. Umeå universitet bidrar till målet genom forskning om vatten i olika ekosystem samt genom att sprida kunskap om havets status och om förändringar som sker i det.

UTBILDNING

Utbildning med relevans finns inom naturvetenskap. På kursen *Processer i naturen* får studenter inom geovetenskap och geografi fördjupa sina kunskaper om vattnets förekomst, dynamik och metoder för att analysera vattenflöden och hydrologiska processer i mark, sjöar och hav. Kursen bidrar till förståelse för hållbar vattenresurshantering och marina processer. På kursen *Antropogen miljöpåverkan* behandlas mänskliga aktiviteters påverkan på mark, vatten, luft och organismer och här kopplas människans miljöpåverkan till relevanta nationella miljökvalitetsmål och globala hållbarhetsmål. Studenterna ska efter kursen kunna beskriva hur föroreningar sprids i miljön, förklara dess orsaker och effekter samt rubbade naturliga kretslopp.

FORSKNING

Forskningen domineras av naturvetenskapliga studier och berör övergödning, korallalger, bevarande av marina ekosystem och lagring av blått kol. En stor resurs finns i Umeå Marina Forskningscenter i Norrbyn, UMF, och den strategiska satsningen *EcoChange*. Bland annat studeras övergödningen av Östersjön och den nordliga delen, Bottenviken, som än så länge varit förskonad. Nya rön tyder dock på att Bottniska viken verkar vara på väg mot övergödning då forskarna konstaterar att analyserna av många års övervakningsdata visar att fosforhalterna ökar och kvoten mellan kväve och fosfor minskar samt att blomningarna av cyanobakterier ökar.

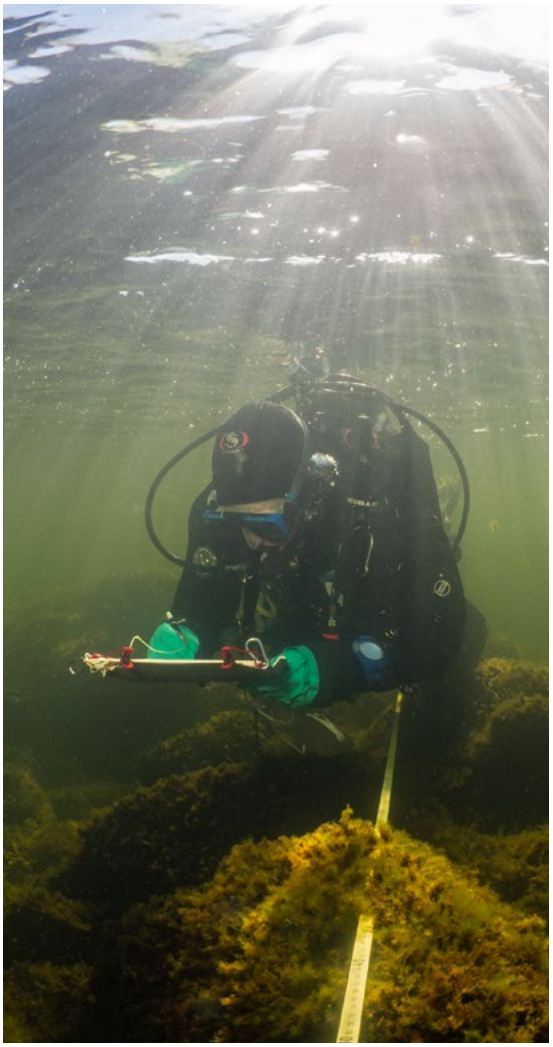

Foto: Joakim Ahlgren.

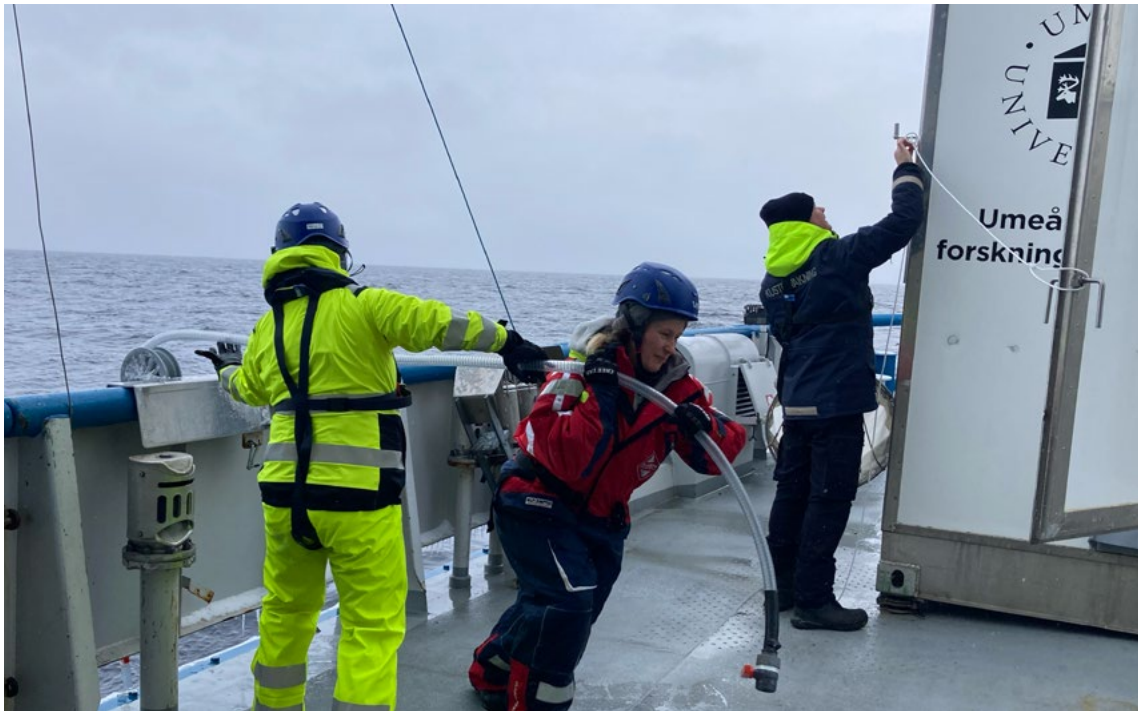

Foto: Martina Jeuthe.

SAMVERKAN

UMF är från år 2025 en av parterna i *AQUASERV*, ett nätverk av sex europeiska forskningsinfrastrukturer som samlar 40 vetenskapliga partners inom forskning och innovation för hållbart vattenbruk, fiske och den blå ekonomin. Genom att på plats eller på distans tillhandahålla åtkomst till högteknologisk laboratorieinfrastruktur kan *AQUASERV* främja och underlätta genomförandet av EU:s gemensamma fiskeripolitik, från jord till bord-strategin, den hållbara blå ekonomin och den europeiska gröna given.

ÖVRIG VERKSAMHET

Universitetet saknar egna mål för att bidra till att skydda världens hav. Det som finns är information riktad till medarbetare om hur flytande avfall från laboratorier ska hanteras och vilka rester som får, eller inte får, hällas i avlopp. På relevanta platser finns också olje- eller fettavskiljare i avlopp.

REFLEKTION

Omfattningen av forskning är låg men har ökat jämfört med tidigare mätperioder. Det gäller även forskningens genomslag. Anslutningen till och uppbyggnaden av forskningsinfrastrukturen *AQUASERV* bådar gott för fortsatt excellent marin forskning. När det gäller samverkan finns flera goda initiativ och universitetet är idag en av Sveriges ledande röster när det gäller marin kunskap, framför allt inom ramen för Havsmiljöinstitutet. Utbildning med relevans liksom övrig verksamhet är fortsatt liten respektive bristfällig.

PUBLIKATIONER	FWCI
132	2,4

Fakta och forskning om havet görs tillgängligt för alla

På plattformen havet.nu samlas nyheter, forskning och fakta om havet och marina frågor för att sprida lättillgänglig kunskap om det. Bland annat återfinns information om havens mående och dess arter, havens påverkan av klimatförändringarna och fiske. Webbplatsen kan nyttjas av alla, både skolor och allmänhet. Havsmiljöinstitutets aktörer där Umeå universitetet finns med tillsammans med Stockholms universitet, Göteborgs universitet och Sveriges lantbruksuniversitet står bakom informationen. Inom samma samarbete ges tidskiften Havsutsikt ut två gånger per år. Tidskriften beskriver svensk havsforskning och havets resurser. Tidskriften riktar sig till en bred målgrupp och en stor del av prenumeranterna är skolor. Tidskriften används även av yrkesverksamma inom marina frågor på universitet, myndigheter och departement.

SDG 15 Ekosystem och biologisk mångfald

Målet handlar om att skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, bruka skogar hållbart, hejda markförstöring samt förluster av biologisk mångfald. På universitetet konkretiseras arbetet i utbildning, forskning och samverkan om skogliga ekosystem. På Umeå campus finns också ett campusarboretum.

UTBILDNING

På *Masterprogrammet i ekologi* fördjupar sig studenterna i hur fiske, skogsbruk, vattenkraftutbyggnad, miljöföroreningar och globala klimatförändringar påverkar biologisk mångfald och ekosystem i skogar, sjöar, fjäll och hav. De tränas också i att identifiera och avgränsa ekologiska problem och planera undersökningar och analyser i naturen. Under året examinerades 80 studenter med en inriktning mot biologi, ekologi, miljö och naturvård. På kursen *Samverkan inom miljö- och naturresursförvaltning i Arktis* får studenterna ur ett offentligt förvaltningsperspektiv lära sig om hur globala miljöförändringar, internationella konventioner och europeisk miljöpolitik, hänger ihop med miljöpolitikutformning och dess genomförande inom olika sektorer.

FORSKNING

Forskningen är huvudsakligen inriktad på naturvetenskapliga och samhällsvetenskapliga perspektiv men även humaniora. Ett fokus finns på skogsbruk, ekosystemtjänster och hållbar förvaltning av naturresurser. En aktuell studie visar att det europeiska skogsbruket alltmer skiftar mot naturvård och delaktighet, där virkesuttag noggrant balanseras mot skogens återväxt. Forskning bedrivs även ur ett konstnärligt perspektiv. I ett projekt där konst och vetenskap har förenats har installationer och levande konstverk använts för att utforska olika sätt att lyssna till, vårda och samexistera med träd. Projektet syftade till att ”öppna nya rum” för att bearbeta klimatkrisen, industrialisering och kolonialism, samtidigt som det omformulerar återbeskogning som en kulturell och relationell praktik. Andra studier rör urfolkens perspektiv på markanvändning, där kulturvärden och kulturlämningar i naturreservat studeras för att stärka bevarandet av biologisk mångfald.

> *”Vid seminariet lyftes bland annat rättvis omställning där friska ekosystem ses som vårt skydd mot klimatkatastrofer.”*

SAMVERKAN

Inom ramen för *Future Forest* har seminarieserien Urban Forests genomförts. Seminarierna som riktade sig till både allmänt intresserade och yrkesverksamma samlade forskare och andra samhällsaktörer för att samtala, diskutera och belysa urbaniseringens inverkan på skog och grönytor. Umeå Transformation Research Initiative, UTRI, har under året stöttat flera seminarier med koppling till målet. I januari bjöds bland annat Naturskyddsföreningen in för att tillsammans med forskare diskutera hur naturens resurser kan tas tillvara samtidigt som vi hushåller med dem. Vid seminariet lyftes bland annat rättvis omställning där friska ekosystem ses som vårt skydd mot klimatkatastrofer.

ÖVRIG VERKSAMHET

Under året har universitetet samverkat med Akademiska hus och studenter från Institutionen för ekologi, miljö och vetenskap, EMG, kring aktiviteter som kan öka den biologiska mångfalden på utomhusytor. Det har även genomförts en naturvärdesinventering och studenterna har bedrivit fältstudier på Sandbäckens och Universitetsdammens status. Aktiviteter har också genomförts för att öka intresset för och kunskapen om biologisk mångfald och fungerande ekosystem. Det populära konceptet Natur på campus har fortsatt och på *Den biologiska mångfaldens dag* arrangerade studenter ett mångfalds-quiz med frågor kring biologisk mångfald. Medarbetare och studenter har också kunnat delta i *Biodiversity Challenge,* som genomförs av Sveriges Lantbruksuniversitet, där de under vissa datum kunde rapportera in funna arter på Umeå campus.

REFLEKTION

Forskningen har ökat i omfattning jämfört med tidigare år. Vikten av att bevara och öka biodiversiteten i olika ekosystem blir alltmer uppmärksammad, både lokalt och globalt, och det finns en mängd obesvarade forskningsfrågor och behov av kompetens på området. Inom utbildning lyfts frågor om biologisk mångfald upp som betydande ur allt fler perspektiv. Gällande övrig verksamhet är intresset stort och insatser som främjar målet ökar sannolikt framgent.

PUBLIKATIONER	FWCI
318	1,56

Foto: Tero Niemi, Johnér Bildbyrå.

AI-genererad fågelsång

På Bildmuseet har en utställning med AI-skapad fågelsång visats där tusentals inspelningar i fält har tränat maskininlärningsmodeller att sjunga som verkliga fåglar. När sången tystnade i slutet av verket kunde besökarna inte längre vara säkra på vad som var verkligt.

SDG 16 Fredliga och inkluderande samhällen

För att nå en hållbar utveckling krävs fredliga och inkluderande samhällen som också är rättvisa för alla. För att bidra till målet har universitetet bland annat fastslagit att akademisk frihet, autonomi och studentinflytande är centralt.

UTBILDNING

Utbildning med relevans finns inom flera discipliner. På *Programmet i Internationell kris- och konflikthantering* och *Masterprogrammet i krishantering och fredsbyggande* får studenterna lära sig om hur man kan stärka samhällets förmåga vid kriser, hur dessa kan förebyggas och hanteras och hur återuppbyggnad efter kriser och katastrofer kan ske. På *Magisterprogrammet i kritiska perspektiv på ekonomi: miljö, ojämlikhet och kriser* fördjupar studenterna sina kunskaper om hur samhällen och ekonomier utvecklas, förändras och hamnar i kris ur ett historiskt perspektiv. Utbildning ges även inom polisiär vetenskap, medicin och inom humaniora.

FORSKNING

Forskningen är bred och belyser bland annat ekonomisk och social utveckling, våld i nära relationer och mänskliga rättigheter med fokus på minoritetsgrupper. Under året har *Polisvetenskap* inrättats som ett nytt forskarutbildningsämne och universitetet är idag det enda lärosätet i Norden som erbjuder detta. Inom området studeras exempelvis den offentliga makten och de befogenheter som ges aktörer för att skapa trygghet i samhället och uppnå ordning och säkerhet. Studierna relateras både till offentliga och privata aktörer, såsom Polismyndigheten, Tullverket, Ekobrottsmyndigheten och företag inom säkerhetsbranschen. Vid *Várdduo, universitetets centrum för samisk forskning*, bedrivs studier om urfolksforskning genom nära samverkan mellan forskning och civilsamhälle, och med aktörer inom det samiska samhället både i Sverige och i andra länder.

SAMVERKAN

Universitetet genomför olika aktiviteter för att främja kunskapsspridning om inkluderande och fredliga samhällen. Under 2025 tog bland annat representanter för naturvetenskapliga ämnen emot en grupp av ukrainska doktorander och unga forskare. Besöket genomfördes inom ramen för projektet *Ukraine Natural Science Talent Empowerment, UNSTE,* och syftade till att visa upp och låta forskarstudenterna och forskarna ta del av forskningsinfrastrukturen vid universitetet samt att vara en källa till inspiration med möjlighet att knyta kontakter inför framtida internationella samarbeten eller arbetsmöjligheter. Forskare från universitetet medverkar också i projektet *SALTO Participation & Information*. Projektet syftar till att stötta utbildare, lärare, ungdomsledare och ledare genom att ge dem kostnadsfri tillgång till de bästa och mest aktuella online-verktygen. Bland annat har en plattform med information och digitala verktyg skapats för att lärare, utbildare med flera ska kunna få tillgång till den senaste informationen

> *”Under året har Polisvetenskap inrättats som ett nytt forskarutbildningsämne och Umeå universitetet är idag det enda lärosätet i Norden som erbjuder detta.”*

Foto: Mattias Pettersson.

och olika digitala verktyg som kan bidra till att utveckla ungas aktiva delaktighet i demokratiska processer. Arbetet i *SALTO* ligger även till grund för en rapport till Europarådet med riktlinjer för hur utbildningsmiljöer kan integrera demokratiskt deltagande och kritiskt tänkande.

ÖVRIG VERKSAMHET

Ett välfungerande studentinflytande är centralt för att säkerställa studentperspektivet i utvecklingen av universitetets verksamhet. I Studentkårsskrivelsen 2025 sammanfattar universitetets tre studentkårer sina förslag på förbättrade åtgärder. Exempelvis föreslår studentkårerna att universitetet ska ta fram handlingsplan för psykisk hälsa samt riktlinjer för hantering av konflikter i studentgrupper med fokus på en enklare och tydligare process, i enlighet med en tidigare utredning. Studentkårerna föreslår också att prissättningen på lokaler ska justeras för att tillåta studentkårerna att boka lokaler kostnadsfritt. Under året har även en forskare vid Umeå universitets utsetts till ledamot i *Institutet för mänskliga rättigheters* styrelse vilka har i uppdrag att skydda och främja de mänskliga rättigheterna i Sverige.

REFLEKTION

Forskningen kring detta mål har ökat i omfattning under senare år. Genomslaget har minskat jämfört med tidigare år men är fortfarande förhållandevis starkt. Vad gäller utbildning erbjuds en bredd av kurser med relevans. Rättvisa och inkludering är dock perspektiv som skulle kunna stärkas ytterligare i såväl forskning som utbildning utifrån hur centrala de är för att nå en hållbar utveckling för alla. Samverkan bedrivs både nationellt och internationellt. Universitetet har ett fungerande arbete för att inkludera studentperspektivet, däremot krävs insatser för att även framgent möta studenternas behov.

PUBLIKATIONER	FWCI
415	2,73

Akademiska kärnvärden tar form

Under året konkretiserades universitetets värdegrund i tre akademiska kärnvärden: akademisk frihet, akademisk kollegialitet och akademisk integritet. De tre akademiska kärnvärden är centrala och kan sägas utgöra grunden till att universitetets verksamheter kan utföra sitt arbete och sina uppdrag med kvalitet och trovärdighet.

SDG 17 Genomförande och globalt partnerskap

De globala målen kan bara förverkligas genom globalt partnerskap och samarbete. Genomförandet av målen sker ofta lokalt men kräver global solidaritet, kapacitetsutveckling och mobilisering av ekonomiska resurser för att säkerställa att inget land eller någon grupp lämnas utanför i utvecklingen. Universitetet kan bidra med många olika perspektiv i den omställning som krävs.

Umeå universitet kan bidra till de globala målen på många olika sätt. Genom kärnverksamheten, utbildning, forskning och samverkan men också genom att själva agera och göra hållbara val. Under detta mål har vi valt att presentera tvärvetenskapliga angreppssätt, centrum och arenor samt andra forum som kan bidra till den omställning som behöver accelereras.

TVÄRVETENSKAPLIGA ANGREPPSSÄTT

I *Umeå Transformation Research Initiative, UTRI*, möts hållbarhetsforskare över fakultetsgränserna. Nätverket syftar till att främja nydanande mång- och tvärvetenskaplig forskning om hållbar omställning, stimulera vetenskapliga debatter och nya samarbeten samt bidra till att hantera målkonflikter och synergier i miljömålen. Nätverket ska också bidra till att forskningen håller kvalitet och bidrar till att lösa lokala och globala samhällsutmaningar. Under 2025 har UTRI stöttat och arrangerat cirka 20 olika event. UTRI genomförde också sin andra forskningskonferens på temat *Polykriser i en föränderlig värld* i november. Konferensens syfte var att belysa samtidens polykriser och synliggöra akademins ansvar att bidra med kunskap, kritiska perspektiv och lösningar. Genom tvärvetenskaplig dialog stärktes förståelsen för komplexa samhällsförändringar och krishantering.

UTRI Young Researcher Network, YRN, är en förgrening av UTRI som särskilt riktar sig till unga forskare vid Umeå universitet som är i början av sina forskarkarriärer. Syftet är att skapa en plats där unga forskare kan knyta kontakter och främja möjligheter för framtiden.

Association of Polar Early Career Scientists Sweden, APECS Sweden, är en organisation för unga forskare som bedriver tvärvetenskaplig forskning kopplat till Arktis och Antarktis. Organisationen bildades 2016, men verksamheten pausades under pandemin. Sedan 2024 har organisationen återupprättats och de hade sin första konferens i Umeå i september, med ungefär 40 unga forskare som deltog.

CENTRUM

Centrumbildningar vid universitet utgör viktiga plattformar för samverkan över ämnes- och fakultetsgränser. Genom att samla forskare med olika kompetenser skapas förutsättningar för mång- och tvärvetenskaplig forskning som kan möta komplexa samhällsutmaningar. I arbetet med hållbar samhällsomställning spelar centrumbildningar ofta en viktig central roll genom att bidra till utvecklandet av integrerade lösningar som stödjer en långsiktigt hållbar utveckling på lokal, nationell och global nivå. Nedan presenteras universitetets centrum vars arbete i hög grad bidrar till genomförandet av de globala målen för hållbar utveckling.

Arktiskt centrum samlar och stärker det stora nätverket av arktiska forskare inom Umeå universitet med stödfunktioner, koordinering och en övergripande strategisk inriktning. Idag har över 200 forskare har anslutit sig till centrumet,

Foto: Mattias Pettersson.

som även bedriver en forskarskola med fokus på hållbar utveckling.

Vårdduo vid Umeå universitet är Sveriges enda centrum för samisk forskning. Centrumet samverkar bland annat med samiska aktörer, organisationer och samhälle för att utveckla och föra ut forskningsbaserad kunskap i samiska frågor.

Climate Impact Research Centre, CIRC, har sin verksamhet på Abisko naturvetenskapliga station. Forskningen handlar om arktiska och alpina ekosystem och hur de påverkas av miljö- och klimatförändringar. Centrumet sprider också kunskap om klimatförändringarna.

Centrum för transdisciplinär AI, TAIGA, samlar forskare, lärare och studenter från hela universitetet och erbjuder mötesplatser, aktiviteter och stöd för att utveckla AI-lösningar som bidrar till samhällsnytta.

Centrum för hållbar produktion av cement och bränd kalk, CHECK, samlar forskare och svenska industriaktörer. Centret arbetar med att förbättra råmaterial och bränslen, optimera befintliga anläggningar och ta fram nya tekniska koncept för produktion av cementklinker och bränd kalk.

Centrum för miljö- och naturresursekonomi, CERE, samlar forskare inom miljö- och naturresursekonomi från Umeå universitet och SLU. Centrumet arrangerar återkommande seminarier och utvecklar beslutsstöd som kan accelerera omställning till ett hållbart samhälle.

Centrum för regionalvetenskap CERUM har ett särskilt uppdrag att analysera utvecklingen i norra Sverige och norra Europa. Centrumet genomför forskningsuppdrag, arrangerar seminarier och driver samverkansprojekt såsom Urban Transition Lab, där akademi och kommun tillsammans utforskar frågor kring urban utveckling.

Umeå centrum för genusstudier, UCGS, samlar forskare med olika perspektiv inom genusforskning. Centrumet forskar, utbildar och bidrar även till att utveckla stadsmiljöer där jämställdhet och trygghet präglar vardagen.

Umeå Plant Science Centre, UPSC, samlar ungefär 200 personer och har ett fokus på växtforskning och skogsbioteknik, allt från hur växter fungerar på molekylär nivå till hur de kan anpassas i en föränderlig miljö.

Umeå marina forskningscentrum, UMF, har ett särskilt fokus på utmaningar kopplat till klimatförändringarna och hållbar användning av marina resurser. Vid UMF finns brett samhällsengagemang kring forskning och här bedrivs också miljöövervakning.

Europeiska CBRNE-centret ska stärka samhällets beredskap, både genom samarbetsprojekt och direkt samverkan med myndigheter och förstainsatspersonal. Centret initierar och bidrar till tvärvetenskaplig forskning samt utvecklar och bedriver utbildningsinsatser.

Foto: Lisa Rensmo.

TVÄRVETENSKAPLIGA ARENOR

Tvärvetenskapliga arenor kan också spela en viktig roll i omställningen för hållbar utveckling. Genom att samla forskare, studenter och samhällsaktörer skapas samsyn och förutsättningar för kunskapsutbyte för att gemensamt ta sig an komplexa samhällsutmaningar. Universitetet arrangerar årligen olika mötesplatser, arenor, för att främja detta. Nedan presenteras ett urval av sådana under 2025.

Som startskott för Västerbottens hållbarhetsvecka tog universitetet tillsammans med Umeå kommun, Länsstyrelsen Västerbotten, Esam och Blå huset, initiativ till att samla aktörer från offentlig och privat sektor på en konferens med temat *En levande och hållbar stad*. Arrangemanget var en del i en lokal hubb i den nordiska digiloga konferensen *A Sustainable Tomorrow,* med över 30 000 nordiska deltagare, och syftade till att stärka samverkan kring lokal hållbar omställning genom dialog, inspiration och konkreta verktyg. Dagen bjöd både på lokala samtal och internationella perspektiv kring mod, mångfald och inkludering. Resultatet blev ökad samsyn kring målbilden om en klimatneutral och inkluderande stad, samt ett tydligt engagemang för att omsätta långsiktiga mål till handling här och nu.

Mot bakgrund av krig, stormaktsrivalitet, klimatförändringar och ekonomisk osäkerhet bjöd universitetet in till *Perspectives - Geopolitisk och ekonomisk osäkerhet* i november. Arenan samlar forskare, beslutsfattare, myndigheter, näringsliv och civilsamhälle till föredrag, panelsamtal och erfarenhetsutbyte. Vid 2025 års event låg fokus på krisberedskap, samverkan och olika perspektiv på samtidens utmaningar.

Social innovation i norr är en årlig mötesplats som samlar forskare, civilsamhälle, kommuner, kulturaktörer och företag för att utforska hur social innovation kan bidra till hållbar omställning i Västerbotten och Norrbotten. 2025 års event arrangerades av Mötesplats Social innovation vid Umeå universitet och Luleå tekniska universitet samt Coompanion Västerbotten, och resulterade i en tydlig fördjupning av förståelsen för social innovation som ett konkret verktyg för samhällsförändring, snarare än ett komplement vid sidan av annan utveckling. Genom möten mellan forskare, civilsamhälle, kommuner, kulturaktörer och företag synliggjordes hur lokalt förankrade initiativ kan skalas, samverka och bidra till långsiktiga systemförändringar.

Forum för Arktis och Antarktis som genomfördes i november samlade forskare, myndigheter och andra aktörer i Stockholm för att diskutera framtida behov och inriktningar för svensk polarforskning. Forumet arrangerades av *Swedish Centre for the Arctic and Antarctic, SCAA*, i samarbete med *Polarforskningssekretariatet*. Syftet var att stärka samverkan, särskilt mellan generationer av forskare, och att samordna insatser inom ett alltmer tvärvetenskapligt forskningsfält. Resultatet blev fördjupade nätverk, stärkt nationell samordning och en gemensam riktning för hur svensk polarforskning kan möta klimatförändringar, geopolitisk osäkerhet och globala hållbarhetsutmaningar.

INTERNATIONELLA ALLIANSER

Internationella universitetsallianser är långsiktiga samarbeten mellan lärosäten som stärker tvärvetenskap, mobilitet och gemensam kunskapsutveckling. Genom att samordna resurser och kompetenser skapas bättre förutsättningar för att möta globala samhällsutmaningar och främja hållbar utveckling.

EC2U, European Campus of City-Universities, är en universitetsallians mellan nio europeiska universitet och associerade partners med samarbete inom utbildning, forskning, campusutveckling, studentliv och hållbarhet. Hösten 2025

arrangerades en *Think Tank* med temat *Rättvis och universell tillgång till utbildning vid universitetet*. Arbetet kretsade kring digital inkludering samt språkliga och kulturella kompetenser, med syfte att ta fram hållbara lösningar, stärka samarbeten och bidra med policyrekommendationer. Diskussionerna resulterade i gemensamma insikter om hur inkluderande digitala lärmiljöer kan utvecklas och hur språk och kultur kan stärka delaktighet i utbildning. Resultaten förs vidare till *EC2U Forum 2026* och den europeiska utbildningsdialogen.

The Arctic Six är ett strategiskt samarbete mellan sex nordliga universitet med syfte att stärka forskning, utbildning och samverkan i Arktis. Utöver Umeå universitet deltar Luleå tekniska universitet, norska Nord universitet och UiT-Norges arktiska universitet samt finländska Lapplands universitet och Uleåborgs universitet. Genom initiativet har lärosätena fördjupat det akademiska utbytet och lagt grunden för nya projekt och partnerskap. För Umeå universitet har satsningen stärkt den arktiska profilen, ökat tillgången till internationella nätverk och skapat bättre förutsättningar för tvärvetenskaplig forskning inom områden som hälsa, urfolksstudier, utbildning och styrning.

Samverkan som främjar de globala målen för hållbar utveckling bedrivs även inom *Academic Collaboration Chile Sweden (ACCESS 3.0)*, ett nätverk som består av svenska och chilenska universitet; *MIRAI* som syftar till att stärka det akademiska samarbetet inom utbildning, forskning och innovation mellan svenska och japanska universitet; *South Africa - Sweden University Forum, SASUF*, där svenska och sydafrikanska universitet och andra organisationer från länderna deltar; samt *SKERIC, Sweden Korea Education, Research, and Innovation Collaboration*.

ETT HÅLLBART OCH HÄLSOSAMT CAMPUS

Vid Umeå universitet går arbetet för hälsa och hållbarhet hand i hand, för ett hållbart arbets- och studieliv såväl som för en välmående planet. Med avstamp i högskolelagen, miljöledningsförordningen, Klimatramverket för universitet och högskolor, och i Healthy Campus intentioner har universitet arbetat fram mål och ramverk för det arbete som främjar de globala målen för hållbar utveckling. Arbetet är brett och det finns många initiativ och aktiviteter. Under 2025 har framsteg särskilt gjorts i arbetet för ett hälsosamt campus där universitetet har nått högsta certifieringsnivå, Platinum. I de internationella hållbarhetsrankingarna *Times Higher Education Impact Ranking* och *QS Sustainability Ranking* som på en övergripande nivå bedömer hur universitetet presterar i förhållande till de globala målen för hållbar utveckling så rankas universitetet 2025 ungefär på samma nivå som tidigare år. I bägge rankningarna på en plats mellan 200 och 300 av dryga 2 000 universitet världen över.

Foto: Mattias Pettersson.

UMEÅ UNIVERSITET